

Dosarul nr. 2ra-917/22
2-21037833-01-2ra-30062022

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. V. Sanduța)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. M. Guzun, V. Buhnaci, V. Sîrbu)

ÎNCHEIERE

23 noiembrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătoriai

Dumitru Mardari
Victor Burduh
Mariana Pitic

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de către reprezentantul Ministerului Justiției al Republicii Moldova, Gheorghe Nicolaescu,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de către Roman Mardari împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova și Procuratura Generală a Republicii Moldova cu privire la repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești,

împotriva deciziei din 16 februarie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de către Roman Mardari, au fost admise apelurile declarate de Ministerul Justiției și Ministerul Finanțelor și s-a casat hotărârea din 05 octombrie 2021 a Judecătoriai Chișinău, sediul Centru,

constată:

La 12 martie 2021, Roman Mardari, reprezentat de avocatul Constantin Lazari a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova și Procuratura Generală a Republicii Moldova cu privire la repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că, prin ordonanța din 04 ianuarie 2021, adoptată de procurorul în Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale, Lilia Popa s-a dispus scoaterea de sub urmărire penală a învinutului Roman Mardari, din motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii prevăzute la art. 220 alin. (2) lit. a), c) din Codul penal și clasarea în parte a cauzei

penale.

A menționat că, urmărirea penală în cauza penală nr. 201515063 a fost pornită la 24 martie 2015 de către organul de urmărire penală al Centrului pentru combaterea traficului de persoane al Inspectoratului Național de Investigații al Inspectoratului General al Poliției, conform elementelor infracțiunii prevăzute de art. 220 alin. (2), lit. a), c) din Codul penal.

Reclamantul a susținut că, ulterior la cauza penală nr. 201515063 au fost conexate cauzele penale nr. 2015038055, nr. 2015038055 și nr. 2018515136, iar la 27 mai 2015, ora 09:30 a fost reținut și audiat în calitate de bănuț.

A precizat că, la 29 mai 2015 a fost pus sub învinuire pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 220 alin. (2), lit. a), c) din Codul penal și tot la 29 mai 2015 în privința sa a fost aplicat arestul preventiv pe un termen de 20 zile până la 16 iunie 2015, ora 09:30.

Reclamantul a specificat că, prin încheierea din 10 iunie 2015 a Judecătoriei Centru, mun. Chișinău, în privința sa a fost aplicat arestul preventiv la domiciliu pe un termen de 30 zile până la data de 10 iunie 2015, ora 09:30.

A comunicat că, prin încheierea din 08 iulie 2015 a Judecătoriei Centru, mun. Chișinău, în privința sa a fost aplicată măsura preventivă de alternativă-liberarea provizorie sub control judiciar, cu stabilirea restricțiilor prevăzute de art. 191 din Codul de procedură penală, iar prin încheierea din 10 august 2015 a Judecătoriei Centru, mun. Chișinău s-a modificat parțial măsura preventivă, după cum urmează: „nepărăsirea localității unde își are domiciliul s-a înlocuit cu nepărăsirea teritoriului r-nul Strășeni, mun. Chișinău...” pe o perioadă nedeterminată de timp.

Reclamantul a afirmat că, din 27 mai 2015 și până la 10 iunie 2015 a fost reținut și față de el s-a aplicat măsura-arest preventiv, fiind deținut inclusiv în Penitenciarul nr. 13, în condiții inumane și degradante, din 11 iunie 2015 și până la 08 iulie 2015 s-a aflat în arest preventiv, iar din 09 iulie 2015 și până la 17 ianuarie 2021 în privința sa au fost aplicate restricțiile prevăzute de art. 191 din Codul de procedură penală.

Astfel, pe o perioadă de 5 ani și 8 luni, în privința reclamantului au fost aplicate următoarele sancțiuni: arestul preventiv, arestul preventiv la domiciliu, precum și interdicțiile prevăzute la art. 191 din Codul de procedură penală.

Reclamantul a invocat că, prin aplicarea interdicțiilor de nepărăsire a localității și predarea pașaportului i s-au limitat și alte drepturi, libertăți garantate constituțional, cum ar fi: dreptul de a se deplasa în afara perimetrului stabilit de instanța de judecată, cât și peste hotarele țării, dreptul la muncă în afara localității unde își are domiciliul, dreptul la odihnă împreună cu familia, dreptul de a face studii etc. Drepturi și libertăți garantate de statul Republica Moldova.

A mai indicat că, conform certificatului de cazier detaliat, eliberat la 01 martie 2021 în Registrul informației criminalistice și criminologice al Republicii Moldova este înscrisă următoarea informație: la 27 mai 2015 persoana a fost arestată de Centrul pentru Combaterea Traficului de Persoane, pe faptul săvârșirii infracțiunii prevăzute de alin. (2) al art. 220 din Codul penal „Proxenetismul”.

Reclamantul a susținut că, în anul 2005 a finisat studiile și a primit diploma de licență în drept, iar din 01 septembrie 2014 și până la 12 ianuarie 2015 a fost angajat la întreprinderea SRL „Cyber Tranzaction”.

A concretizat că, la faza de urmărire penală, efectuată în anul 2015, cât și ulterior i s-a acordat asistență juridică de către avocatul Constantin Lazari, iar tatăl reclamantului, Vladimir Mardari a achitat serviciile avocatului în sumă de 5 000 lei, care i-au fost restituite de către Roman Mardari după ce a fost eliberat din arest preventiv.

Reclamantul a susținut că, conform informației Biroului Național de Statistică din 02 martie 2021, câștigul salariului mediu lunar pe anul 2015 a constituit 4 538,4 lei, anul 2016-4 997,8 lei, anul 2017-5 587,4 lei, anul 2018-6 268 lei, anul 2019-7 233,7 lei și pe anul 2020-8 107,5 lei.

A precizat că, în urma acțiunilor organelor de urmărire penală, i-au fost create impedimente serioase în privința angajării la serviciu, obstacole în dezvoltarea carierei de jurist, fiind lipsit în mod efectiv de un salariu de jurist, care este de două ori mai mare decât salariul mediu lunar calculat de BNS.

Respectiv, consideră că i-a fost cauzat un prejudiciu material în cuantum de 500 000 lei, în realitate prejudiciul cauzat fiind mult mai mare.

Reclamantul a mai comunicat că, prejudiciul moral cauzat pe perioada reținerii și a arestului preventiv (15 zile), pe perioada deținerii în Penitenciarul nr. 13, în condiții inumane și degradante, cât și pe perioada aflării în arest preventiv la domiciliu (27 zile), îl apreciază în cuantum de 100 000 lei, această sumă fiind cu mult mai mică decât sumele acordate de CtEDO pe cauze similare.

A solicitat reclamantul încasarea din contul statului Republica Moldova, prin intermediul Ministerului Justiției și al Ministerului Finanțelor în beneficiul lui Roman Mardari a prejudiciului material format din: 500 000 lei cu titlu de drepturi salariale neachitate, 5 000 lei cu titlu de cheltuieli pentru asistență juridică (acordată pe perioada anilor 2015-2021, în cauza penală nr. 201515063), 70 lei cu titlu de cost pentru cazierul juridic, precum și încasarea prejudiciului moral în mărime de 100 000 lei și încasarea cheltuielilor pentru asistență juridică în mărime de 5 000, suportate în prezenta cauză civilă.

Prin hotărârea din 05 octombrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru acțiunea s-a admis parțial. S-au încasat din contul Ministerului Justiției în beneficiul lui Roman Mardari cheltuielile de asistență juridică suportate în cauza penală pe perioada anilor 2015-2021, în mărime de 5 000 lei. S-a încasat din contul Ministerului Justiției în beneficiul lui Roman Mardari costul cazierului juridic în mărime de 70 lei. S-a încasat din contul Ministerului Justiției în beneficiul lui Roman Mardari prejudiciul moral în sumă de 100 000 lei. S-au încasat din contul Ministerului Justiției în beneficiul lui Roman Mardari cheltuielile de asistență juridică suportate în prezenta cauză, în sumă de 5 000 lei. În rest, pretențiile reclamantului s-au respins ca neîntemeiate.

Instanța de fond a constatat că, în circumstanțele speței, Roman Mardari dispune de dreptul de a pretinde repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, așa cum prin ordonanța din 04 ianuarie 2021, devenită definitivă prin neatacare, s-a stabilit că fapta acestuia nu întrunește elementele infracțiunii prevăzute la art. 220 alin. (2) lit. a) și c) din Codul penal.

Cu referire la repararea prejudiciului material, s-a reținut că Roman Mardari are dreptul la compensarea cheltuielilor de asistență juridică suportate în cadrul

examinării cauzei penale în sumă de 5 000 lei, conform bonului de plată ET nr. 0038859 din 08 iunie 2015 eliberat de CA „Constantin Lazari”, această pretenție fiind considerată întemeiată, având în vedere că la dosar sunt anexate probe care certifică faptul că ultimul în cadrul procesului penal a suportat cheltuieli în sumă de 5 000 lei.

Totodată, cu privire la cerința de încasare a costului cazierului juridic în mărime de 70 lei, instanța de fond a relevat că prin ordonanța din 04 ianuarie 2021 a fost dispusă scoaterea de sub urmărire penală a învinuitului Roman Mardari Vladimir, din motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii prevăzute la art. 220 alin. (2) lit. a) și c) din Codul penal, iar din certificatul de cazier detaliat rezultă că, la 01 martie 2021, în privința persoanei Roman Mardari, în Registrul informației criminalistice și criminologice al RM era înscrisă informația cu caracter criminogen, precum că persoana dată la 27 mai 2015 a fost arestată pe faptul săvârșirii infracțiunii prevăzute la alin. (2) al art. 220 din Codul penal.

Corespunzător, având în vedere că suportarea cheltuielilor de 70 lei pentru obținerea cazierului este aferentă învinuirilor aduse anterior lui Roman Mardari, s-au apreciat ca fiind tangențiale acelei cauze, respectiv s-a admis și acest capăt de cerere.

Cu privire la repararea prejudiciului material în mărime de 500 000 lei drept salariu neachitat (venit ratat), instanța de fond a considerat că această cerință nu a fost justificată și probată în modul stabilit de lege.

Mai mult, s-a punctat că Roman Mardari nu a prezentat probe pertinente, precum că până la punerea sub învinuire a fost angajat în calitate de jurist și să fie dovedit că ar fi încasat sume din activitatea profesională în mărime similară pe care le revendică în prezenta speță.

Instanța de fond considerat necesar de a admite cerința cu privire la repararea prejudiciului moral în sumă de 100 000 lei, apreciind acest quantum ca fiind echitabil și proporțional gravității faptei și circumstanțelor, or, s-a stabilit cu certitudine că Roman Mardari a fost învinuit ilicit de comiterea infracțiunii nominalizate, fiind reținut în arest pe o perioadă de 20 zile și neavând certitudinea referitor la finalitatea cauzei inițiate împotriva sa, care a durat timp de 5 ani și 6 luni, acesta suportând suferințe psihice, inclusiv manifestate prin stări de stres, anxietate, frustrare, neliniște, disconfort și retrăire, imposibilitate de a savura modul obișnuit de trai și de a se bucura în modul convenit de garanțiile prescrise de Lege, umilință, etc., stări ce sunt apreciate și de CtEDO ca fiind componente ale prejudiciilor nepatrimoniale (cauzele Sommerfeld împotriva Germaniei, McFarlane împotriva Irlandei, Kakamoukas și alții împotriva Greciei, etc.).

La 07 octombrie 2021, Roman Mardari, reprezentat de avocatul Constantin Lazari a depus cerere de apel nemotivată, iar la 13 ianuarie 2022 a depus cerere de apel motivată împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând admiterea apelului, casarea parțială a hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri, prin care să fie admisă și cerința cu privire la repararea prejudiciului material în mărime de 500 000 lei, cu titlu de venit ratat-drepturi salariale.

La 07 octombrie 2021, Ministerul Justiției a depus cerere de apel nemotivată, iar la 29 decembrie 2021 a depus cerere de apel motivată împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri, prin care acțiunea să fie respinsă integral.

La 22 octombrie 2021, Ministerul Finanțelor a depus cerere de apel nemotivată, iar la 21 ianuarie 2022 a depus cerere de apel motivată împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri, prin care acțiunea să fie respinsă integral.

Prin decizia din 16 februarie 2022 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins ca neîntemeiat apelul declarat de către Roman Mardari. S-au admis apelurile declarate de Ministerul Justiției și Ministerul Finanțelor, s-a casat hotărârea din 05 octombrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru și s-a pronunțat o hotărâre nouă, prin care acțiunea s-a admis parțial. S-a încasat din contul bugetului statului, prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul lui Roman Mardari prejudiciul moral în mărime de 50 000 lei. S-au încasat din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul lui Roman Mardari cheltuielile de asistență juridică suportate în cauza penală, în mărime de 5 000 lei, costul cazierului juridic în mărime de 70 lei și cheltuielile de asistență juridică suportate în prezenta cauză, în mărime de 5 000 lei. În rest, acțiunea s-a respins ca neîntemeiată.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a apreciat ca fiind eronate alegațiile Ministerului Justiției, precum că pretențiile lui Roman Mardari sunt neîntemeiate, în condițiile în care ultimul nu a fost tras la răspundere penală și nici nu i s-a acordat statutul de condamnat, or, art. 3 alin. (1) din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998 statuează exhaustiv condițiile în care este reparabil prejudiciul material și moral cauzat persoanei fizice sau juridice, în conformitate cu prevederile prezentei legi.

Totodată, s-a menționat că, nu pot fi reținute nici argumentele invocate de Ministerul Justiției și Ministerul Finanțelor, precum că acțiunea este neîntemeiată, întrucât ilegalitatea actului procedural nu a fost constatată și prevederile art. 3 și 6 din Legea nr. 1545 sunt insolubile, or, deși la caz nu a fost constatată ilegalitatea nici a unui act procedural al organului de urmărire penală, totuși aplicarea măsurii în ordinea prevăzută la art. 165 și art. 186 din Codul de procedură penală cu constatarea ulterioară a unui temei de reabilitare, acordă dreptul la despăgubiri persoanei vătămate.

La fel, au fost respinse ca neîntemeiate și criticile Ministerului Justiției și ale Ministerului Finanțelor, precum că acțiunile de urmărire penală au fost realizate în limitele legislației, iar lui Roman Mardari i-au fost asigurate toate garanțiile prevăzute de legislația procesuală, deoarece prin prisma art. 2007 alin. (1) din Codul civil este suficient să existe un temei de reabilitare al persoanei fizice, iar repararea prejudiciului poate fi solicitată chiar și în lipsa vinovăției organului de urmărire penală.

Instanța de apel a reținut că, temeiul în baza căruia a fost scos de sub urmărire penală este prevăzut la art. 275 pct. 3) din Codul de procedură penală și reprezintă un temei de reabilitare prin prisma art. 284 din Codul de procedură penală și în temeiul art. 6 lit. b) din Legea nr. 1545-XII din 25 februarie 1998, iar Roman Mardari dispune de dreptul de a-i fi reparat prejudiciul, din motiv că, prin aflarea ultimului în arest pe parcursul a 42 zile, i-au fost încălcate drepturile fundamentale garantate de art. 5 CEDO-dreptul la libertate și siguranță.

Luând în considerație suferințele psihice suportate de către Roman Mardari în urma tragerii ilegale la răspundere penală și aplicării ilegale a măsurii preventive sub

forma arestului preventiv, arestului la domiciliu, obligației de a nu părăsi localitatea, iar ulterior obligației de a nu părăsi țara, gradul trăirilor negative și disconfortul suportat odată cu supunerea acestuia urmării penale, consecințele produse familiei, de stresul, precum și de efectele psihice provocate, instanța de apel a apreciat compensația bănească în mărime de 100 000 lei, stabilită de prima instanță, ca fiind una disproportională și excesivă în raport cu criteriile stabilite la caz și principiul general al echității, iar criticile Ministerului Justiției și ale Ministerului Finanțelor în această direcție au fost apreciate ca întemeiate.

Prin urmare, având în vedere principiul compensării echitabile și rezonabile a prejudiciului moral, instanța de apel a conchis că suma de 50 000 de lei constituie o satisfacție echitabilă pentru repararea prejudiciul cauzat lui Roman Mardari, având în vedere și faptul că ultimul s-a aflat în arest 20 zile și 30 zile în arest la domiciliu.

La 05 aprilie 2022, Roman Mardari, reprezentat de avocatul Constantin Lazari a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei noi hotărâri, prin care acțiunea să fie admisă.

Prin încheierea din 01 iunie 2022 a Curții Supreme de Justiție, s-a considerat inadmisibil recursul declarat de către Roman Mardari, reprezentat de avocatul Constantin Lazari.

La 17 iunie 2022, reprezentantul Ministerului Justiției, Gheorghe Nicolaescu a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei noi hotărâri, prin care acțiunea să fie respinsă ca neîntemeiată.

În motivarea recursului reprezentantul recurentului a indicat că, pentru angajarea răspunderii statului pentru prejudiciul cauzat prin erori judiciare și de urmărire penală, sunt necesare unele condiții speciale, și anume existența faptei ilicite. Or, la materialele cauzei nu există niciun act emis de către judecătorul de instrucție sau de către instanța de judecată, prin care acțiunile organelor de urmărire penală, ale procuraturii sau ale instanței de judecată ar fi fost declarate ilegale.

A menționat că, toate acțiunile întreprinse de organul de urmărire penală au fost autorizate sau supuse controlului judecătoresc în limitele Codului de procedură penală.

Reprezentantul recurentului a notat că, în situația din speță a existat o bănuială rezonabilă în comiterea unei infracțiuni, iar prin urmare, examinând dacă există o bănuială rezonabilă, judecătorul de instrucție va verifica doar dacă există probe care ar convinge un observator obiectiv că persoana ar fi putut săvârși infracțiunea, și nu dacă persoana este vinovată de săvârșirea infracțiunii. Bănuiala rezonabilă trebuie să fie bazată pe probe administrate în conformitate cu Codul de procedură penală.

A susținut că, intimatul nu a probat nici faptul că informația cu privire la învinuirea sa a avut o rezonanță în societate, a fost discutată activ de societate și a avut un impact negativ asupra sa sau asupra poziției sale sociale și este rezultatul acțiunilor organului de urmărire penală.

Reprezentantul recurentului a afirmat că, nu poate fi neglijat nici faptul că în privința acestuia au fost întreprinse doar măsuri procesuale legale, care erau prevăzute de legislația procesual penală și care urmau a fi întreprinse pentru cazul de

infrafracțiune, săvârșirea căreia era imputată intimatului.

A comunicat că, efectuând o apreciere a prevederilor legale și a circumstanțelor de fapt și de drept, se constată că în privința intimatului toate măsurile procesuale ce au fost întreprinse sunt prevăzute de lege, care sunt necesare într-o societate democratică, au un scop legitim de a asigura lupta cu criminalitatea și acest scop este proporțional anumitor restricții, care pot avea loc în cadrul desfășurării lor.

Cu referire la cerința privind încasarea cheltuielilor de asistență juridică, reprezentantul recurentului a invocat că, intimatul nu a enumerat acțiunile îndeplinite de către avocat în cadrul urmăririi penale și la depunerea cererii de chemare în judecată. La fel, nu a prezentat o listă detaliată a actelor/acțiunilor efectuate de avocat și orarul timpului aferent acestora, iar instanța de judecată și-a justificat soluția doar pe bonul de plată a serviciilor de asistență juridică prezentat de către intimat.

Reprezentantul recurentului a mai indicat că, cât privește încasarea prejudiciului material, conform jurisprudenței CtEDO, pretențiile trebuie să fie convingătoare și nu speculative, cu riscul aplicării celei mai puțin convenabile metode pentru reclamant.

Prin notificarea din 30 iunie 2022 Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa participanților la proces copia recursului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței (f.d. 47, Vol II).

Referințe nu au fost depuse.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Din materialele dosarului rezultă că, Curtea de Apel Chișinău a expediat în adresa participanților la proces, prin intermediul poștei electronice, copia deciziei contestate la 24 martie 2022 (f.d. 223, Vol I), fapt confirmat prin extrasul poștei electronice a instanței de apel, de către recurent fiind recepționată în aceeași zi.

Examinând temeiurile recursului în raport cu materialele cauzei civile, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul este inadmisibil din următoarele motive.

În conformitate cu art. 433 lit. b) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care, recursul este depus cu omiterea termenului de declarare prevăzut la art. 434.

În conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Materialele cauzei denotă că, la data de 16 februarie 2022 a fost pronunțat dispozitivul deciziei Curții de Apel Chișinău, iar copia deciziei motivate a fost expediată în adresa Ministerului Justiției la data de 24 martie 2022, prin intermediul poștei electronice.

La 17 iunie 2022, reprezentantul Ministerului Justiției, Gheorghe Nicolaescu a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei noi hotărâri, prin care acțiunea să fie respinsă ca neîntemeiată.

Analizând circumstanțele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată că recursul a fost

depus cu omiterea termenului de declarare prevăzut la art. 434 din Codul de procedură civilă, din următoarele considerente.

Din materialele cauzei rezultă cu certitudine că, copia deciziei motivate din 16 februarie 2022 a Curții de Apel Chișinău, a fost expediată în adresa participanților la proces la data de 24 martie 2022. (f.d. 23)

Mai mult decât atât, din conținutul extrasului poștei electronice a instanței de apel se atestă cu certitudine că, copia decizia motivate a fost recepționată de către Ministerul Justiției, la adresa electronică secretariat@justice.gov.md în aceeași zi, fapt confirmat prin confirmarea recepționării mesajului.

Totodată, se reține că prin dispoziția nr. 5 din 02 martie 2022 a Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova, pe perioada stării de urgență declarată prin Hotărârea Parlamentului nr. 41 din 24 februarie 2022, au fost stabilite măsuri specifice în domeniul justiției, fiind suspendată de drept examinarea de către instanțele de judecată a cauzelor civile, cu excepțiile prevăzute la pct. 5.1.1 din dispoziție. Termenele de exercitare a căilor de atac în cauzele civile care se suspendă de drept, aflate în curs la data intrării în vigoare a prezentei dispoziții, se întrerup, urmând a curge noi termene, de aceeași durată, de la data încetării stării de urgență.

Ulterior, prin dispoziția nr. 13 din 31 martie 2022 a Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova, au fost excluse măsurile specifice în domeniul justiției, începând cu data de 04 aprilie 2022, judecarea cauzelor civile fiind reluată din oficiu.

Având în vedere cele menționate supra, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată că termenul de două luni de declarare a recursului a început să curgă la data de 05 aprilie 2022 și a expirat la data de 05 iunie 2022, recursul fiind declarat la data de 17 iunie 2022.

În această ordine de idei, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție apreciază cu certitudine că, contestarea actului judecătoresc cu depășirea intervalului de timp menționat demonstrează atitudinea neglijentă a recurentului față de drepturile procedurale conferite de legislația națională.

Pe cale de consecință, examinarea unui recurs depus cu omiterea termenului de declarare, împotriva unei hotărâri definitive ar avea un efect incompatibil cu principiul securității raporturilor juridice, garantat de articolul 6 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale și ar încălca dreptul intimei la un proces echitabil.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează că în conformitate cu art. 56 alin. (3) din Codul de procedură civilă, părțile sunt obligate să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. În cazul abuzului de aceste drepturi sau al nerespectării obligațiilor procedurale, se aplică sancțiunile prevăzute de legislația procedurală civilă.

În conformitate cu art. 61 alin. (1) din Codul de procedură civilă, părțile sunt obligate să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. Instanța judecătorească pune capăt oricărui abuz de aceste drepturi dacă prin abuz se urmărește tergiversarea procesului sau inducerea sa în eroare.

Folosirea cu buna-credință a drepturilor procedurale prezumă că partea este obligată la interval rezonabil de timp să manifeste diligență și să respecte termenele prevăzute de lege.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează că, Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa constantă a reiterat că ține de obligația părților de a lua măsurile necesare privind protejarea drepturilor sale de acces la instanță (cauza Van Harn vs. Germania din 11 septembrie 2007), în speță contestarea la timp a actului judecătoresc.

Prin urmare, cererea de recurs împotriva deciziei din 16 februarie 2022 a Curții de Apel Chișinău, depusă de reprezentantul Ministerului Justiției, Gheorghe Nicolaescu la 17 iunie 2022, nu se încadrează în termenul de 2 luni prevăzut de lege, care este un termen de decădere și nu poate fi restabilit, ceea ce constituie temei, în conformitate cu art. 433 lit. b) din Codul de procedură civilă, de a considera recursul inadmisibil.

Se reține că o astfel de soluție este compatibilă cu respectarea prevederilor Convenției Europene a Drepturilor Omului, având în vedere că prelungirea nejustificată a termenului pentru exercitarea recursului ar împiedica rămânerea irevocabilă, ca urmare a expirării termenului de atac, a hotărârii judecătorești emise și ar leza, în acest mod, principiul securității raporturilor juridice.

Reieșind din considerentele menționate și având în vedere faptul că recursul împotriva deciziei instanței de apel a fost depus în afara termenului legal, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de către reprezentantul Ministerului Justiției, Gheorghe Nicolaescu, ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 270, 431 alin. (1) și (2), 433 lit. b) și 440 din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

dispune:

Recursul declarat de către reprezentantul Ministerului Justiției, Gheorghe Nicolaescu se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Dumitru Mardari

judecătorii

Victor Burduh

Mariana Pitic